

**SREDNJOROČNI PLAN RADA
KOMISIJE ZA OČUVANJE NACIONALNIH SPOMENIKA
ZA PERIOD 2022-2024. GODINE**

Sarajevo, juli 2021. godine

SADRŽAJ

Poglavlje 1: Strateški okvir	1
Poglavlje 2: Vizija i misija	2
Poglavlje 3: Učesnici i partneri.....	2
Poglavlje 4: Osnovna programska opredjeljenja	5
Poglavlje 5: Resursi i kapaciteti potrebni za postizanje ciljeva.....	8
Poglavlje 6: Okvir za praćenje provođenja plana i evaluaciju rezultata	11
 PRILOG 1: Akcioni plan Srednjoročnog plana rada institucije	
 PRILOG 2: Pregled zakona, drugih propisa i razvojno-investicionih projekata / programa predviđenih Srednjoročnim planom rada institucije	

Poglavlje 1: Strateški okvir

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Komisija) je institucija Bosne i Hercegovine uspostavljena na osnovu Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i Odluke o Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika koju je donijelo Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 119. sjednici, održanoj 21.12.2001. godine, a kojom su, u skladu sa odredbama Aneksa 8., utvrđeni osnovni principi i ciljevi djelovanja Komisije, te njeni primarni zadaci i ovlaštenja kao institucije Bosne i Hercegovine. Odluka je objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 1/02, 10/02, 42/16 i 50/17.

Na osnovu ovlaštenja iz Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Komisija donosi odluke o proglašenju pokretnih i nepokretnih dobara nacionalnim spomenikom, primjenjujući Pravilnik o kriterijima vrednovanja i kategorizaciji nacionalnih spomenika, broj 11-02.14-40/19-13 od 29.11.2019. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 82/19).

Na osnovu Pravilnika o aktivnostima vezanim za međunarodnu saradnju ("Službeni glasnik BiH", broj 29/02), koji je donijelo Predsjedništvo BiH, Komisija daje inicijativu za pokretanje postupka za zaključivanje međunarodnih ugovora, priprema prijedloge ugovora, učestvuje u prethodnim pregovorima radi zaključivanja međunarodnih ugovora na ekspertnom nivou, izvršava međunarodne ugovore, te obavlja druge poslove međunarodne saradnje u oblasti zaštite nacionalnih spomenika.

U skladu sa svojim mandatom i ovlaštenjima Komisija je donijela Strateški plan razvoja Komisije za period 2020-2024.

Pored Aneksa 8., Odluke Predsjedništva BiH o Komisiji i Pravilnika Predsjedništva BiH o aktivnostima vezanim za međunarodnu saradnju, strateški okvir djelovanja predstavljaju i sljedeći dokumenti:

- Strateški okvir za Bosnu i Hercegovinu;
- dokumenti o IPA programima;
- zakoni o provedbi odluka Komisije u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH;
- međunarodne konvencije u oblasti zaštite kulturnog naslijeđa koje je BiH ratifikovala:

Konvencije UNESCO-a

- Konvencija za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba (Hag, 1954. godine) – Pravilnik sa protokolima I i II;
- Konvencija o mjerama za zaštitu i sprječavanje nedozvoljenog uvoza, izvoza i prenosa vlasništva nad kulturnim dobrima (1970);
- Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Pariz, 1972. godine);
- Konvencija o zaštiti podvodnog kulturnog naslijeđa (Pariz, 2001. godine);
- Konvencija o zaštiti nematerijalnog kulturnog naslijeđa (Pariz, 2003. godine);
- Konvencija o zaštiti i promociji kulturnih različitosti (Pariz, 2005. godine).

Konvencije Vijeća Evrope

- Evropska konvencija o kulturi (Pariz, 1954. godine);
- Evropska konvencija o zaštiti arheološkog naslijeđa (London, 1969. godine, revidirana u Valetti 1992. godine. BiH nije potpisnica revidirane konvencije);

- Evropska konvencija o kulturnom krajoliku (Firenca, 2000. godine);
- Okvirna konvencija o vrijednostima kulturnog naslijeđa za društvo (Faro, 2005. godine).

Ostale međunarodne konvencije i dokumenti (povelje, preporuke, rezolucije i sl.) iz oblasti zaštite kulturnog naslijeđa.

Poglavlje 2: Vizija i misija

Vizija

Očuvanjem, uvažavanjem i promocijom vrijednosti cjelokupnog naslijeđa Bosne i Hercegovine, Komisija će doprinijeti održivom razvoju društva temeljenom na poštovanju ljudskih prava, međusobnom uvažavanju, inkluzivnom pristupu naslijeđu i očuvanju naslijeđa za buduće generacije.

Misija

Očuvati kulturno naslijeđe Bosne i Hercegovine za sve njene građane, putem identifikacije i zaštite nacionalnih spomenika, promocije cjelokupnog bosanskohercegovačkog naslijeđa, te provođenjem kampanja o njegovoj ugroženosti i rizicima za očuvanje.

Poglavlje 3: Učesnici i partneri

Institucije na državnom nivou

- Predsjedništvo BiH – imenuje članove Komisije na osnovu člana 2. stav 2. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH i člana 5. stav 1. Odluke o Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika („Službeni glasnik BiH“, br. 1/02, 10/02, 42/16 i 50/17).
- Ministarstvo civilnih poslova BiH (MCP) – nadležno za obavljanje poslova u oblasti kulture (pored ostalih oblasti), koji se odnose na utvrđivanje osnovnih principa koordiniranja aktivnosti, usklađivanja planova entitetskih tijela vlasti i definiranje strategije na međunarodnom planu.
- Državna komisija za saradnju BiH sa UNESCO-om (Državna komisija) – ustanovljena kao savjetodavno tijelo Vijeća ministara BiH za poslove međunarodne saradnje Bosne i Hercegovine i UNESCO-a u oblasti obrazovanja, nauke, kulture i informiranja.
- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (MVTiEO) – nadležno za koordinaciju svih aktivnosti i usklađivanje planova između entitetskih vlasti i međunarodnih institucija u oblasti prirodnih resursa, zaštite okoline, poljoprivrede i energije, te izdavanje dozvola za izvoz i uvoz umjetničkih djela i antikviteta.

Institucije na entitetskim nivoima

Prema zakonima o provođenju odluka Komisije, Federacija BiH, Republika Srpska i Brčko distrikt BiH dužni su da, putem svojih nadležnih organa, ulože sve napore da preduzmu odgovarajuće pravne, naučne, tehničke, administrativne i finansijske mjere neophodne za zaštitu, konzervaciju, prezentaciju i rehabilitaciju nacionalnih spomenika.

Ministarstva nadležna za prostorno uređenje entiteta i nadležna služba Brčko Distrikta BiH izdaju odobrenja za radove na nacionalnim spomenicima, te odobrenja za gradnju u zaštićenom području nacionalnog spomenika, i to:

- Federalno ministarstvo prostornog uređenja,
- Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske i
- Odjel za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove Vlade Brčko distrikta BiH.

Federalno ministarstvo kulture i sporta – vrši poslove koji se odnose na zaštitu i korištenje kulturno-historijskog naslijeđa. Ovo ministarstvo utvrđuje kriterije na osnovu kojih Vlada Federacije BiH donosi odluke o finansiranju projekata zaštite.

Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske – vrši poslove koji se odnose na zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa, pripremanje programa i sporazuma o kulturnoj saradnji.

Entitetske institucije zadužene za zaštitu naslijeđa vrše stručne poslove u oblasti zaštite i korištenja kulturno-historijskog naslijeđa, stručni nadzor nad realiziranjem programa i projekata zaštite i korištenja objekata naslijeđa, daju mišljenja na projekte zaštite i korištenja objekata kulturno-historijskog naslijeđa, i to:

- Zavod za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta i
- Republički zavod za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa RS.

Entitetske inspekcije vrše poslove inspekcije i nadzora zaštićenih područja na kojima se dobra nalaze i ovlaštene su da poduzmu zakonske mjere zaštite, uključujući odluke kojima se obustavljaju svi zahvati koji nisu u skladu sa zakonom, odnosno dobra dovode u stanje u kojima su bila prije nezakonitih ili nestručnih zahvata, i to urbanističko-građevinske inspekcije u sastavu:

- Federalne uprave za inspeksijske poslove,
- Republičke uprave za inspeksijske poslove Republike Srpske i
- Vlade Brčko distrikta.

Naučne i stručne institucije u BiH:

- Arhivi (Arhiv BiH, Historijski arhiv, Arhiv Unsko-sanskog kantona i dr.);
- Naučni instituti (Orijentalni institut, Institut za historiju, Bošnjački institut i dr.);
- Univerziteti (Sarajevo, Banja Luka, Mostar i dr.);
- Biblioteke (Nacionalna biblioteka BiH, Narodna biblioteka Banja Luka, JU biblioteke u Tuzli, Maglaju, Mostaru, Visokom, Zenici, Trebinju, Bihaću, Bijeljini itd.);
- Muzeji (Zemaljski Muzej BiH, muzeji u Travniku, Konjicu, Trebinju, Zenici, Sarajevu, Banja Luci, Mostaru, Bijeljini, Doboju itd.);
- Akademija nauka i umjetnosti BiH;
- Asocijacija BAM.

Ostale institucije na entitetskom, kantonalnom i lokalnom nivou koje imaju nadležnosti vezane za upravljanje kulturnim naslijeđem:

Na nivou FBiH:

- Federalno ministarstvo turizma i okoliša;
- Geodetska uprava FBiH.

Na nivou RS:

- Ministarstvo trgovine i turizma Republike Srpske;
- Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove.

Na kantonalnom nivou u FBiH (*u Federaciji Bosne i Hercegovine od 10 kantona, ustanovljeni su kantonalni zavodi u 5 kantona*):

- Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajeva, Sarajevo;
- Kantonalni zavod za urbanizam prostorno planiranje i zaštitu kulturno – historijskog/povijesnog naslijeđa Srednjobosanskog kantona, Bugojno;
- Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona, Tuzla;
- Zavod za zaštitu kulturno-povijesne baštine Hercegovačko-neretvanske županije, Mostar;
- Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Unsko-sanskog kantona u Bihaću.

Na lokalnom nivou:

- općinske službe nadležne za katastar i prostorno planiranje;
- zemljišno-knjižni uredi u sastavu općinskih sudova (u Federaciji BiH), odnosno Republičke uprave za geodetska i imovinsko-pravna pitanja (u Republici Srpskoj);
- Agencija „Stari grad“, Mostar;
- JU Agencija za kulturno-povijesnu i prirodnu baštinu i razvoj turističkih potencijala grada Jajca, Jajce.

Ostali:

- nevladine organizacije;
- vjerske zajednice;
- turističke zajednice;
- diplomatsko-konzularna predstavništva u BiH;
- diplomatsko-konzularna predstavništva BiH u drugim zemljama;
- svi mediji, kao i oni specijalizirani za određene teme.

Međunarodne organizacije za kulturu:

- UNESCO, Centar za svjetsko naslijeđe (WHC) i savjetodavna tijela ICOMOS, ICCROM i ICOM;
- American Ambassadors Fund for Cultural Preservation;
- Vijeće Evrope;
- Britansko Vijeće;
- World Monument Watch;
- Evropska asocijacija arheologa (EAA);
- Archaeological Institute of America;
- Islamic Conference Research Center (IRCICA);
- UNDPI;
- Instituto Centrale ICCD Rim;
- Zavod za zaštitu naslijeđa Dubrovnik;
- Ministarstvo kulture Republike Hrvatske;
- Društvo konzervatora Srbije;

- Republički zavod za zaštitu spomenika kulture Beograd;
- Akademija SANU Beograd i dr.

Poglavlje 4: Osnovna programska opredjeljenja

Osnovna programska opredjeljenja proizašla su iz nadležnosti i ovlaštenja Komisije i ovdje su predstavljena putem programa i projekata koji doprinose ostvarenju specifičnih i srednjoročnih ciljeva, te u konačnici i strateškog cilja. Problem predstavlja nepostojanje mehanizma koordinacije između institucija i organa vlasti na različitim nivoima.

Strateški cilj: Identifikacija i očuvanje naslijeđa za buduće generacije
Srednjoročni / Operativni cilj: Integrisana zaštita nacionalnih spomenika

Donošenjem odluka o proglašenju kulturnih dobara nacionalnim spomenicima Bosne i Hercegovine, Komisija nastoji uspostaviti efikasan i participacijski sistem zaštite. Svaka pojedinačna odluka treba ispuniti savremene zahtjeve i trendove u očuvanju naslijeđa, predstavljanju i održivom upravljanju naslijeđem, oslanjajući se na preporuke međunarodnih konvencija i mogućnosti zakonodavnog sistema u zemlji, osiguranjem učešća javnosti i daljom demokratizacijom procesa proglašenja. Postizanju cilja Integrisane zaštite nacionalnih spomenika doprinosi program Zaštite i rehabilitacije nacionalnih spomenika koji se provodi kroz projekte 1.1. Zaštita nacionalnih spomenika i 1.2. Rehabilitacija nacionalnih spomenika.

Program 1: Zaštita i rehabilitacija nacionalnih spomenika

Projekat 1.1. Zaštita nacionalnih spomenika

Priprema odluka

Na osnovu ovlaštenja iz Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Komisija razmatra i donosi odluke o proglašenju pokretnih i nepokretnih dobara nacionalnim spomenicima i vrši njihovu kategorizaciju, primjenjujući Pravilnik o kriterijima vrednovanja i kategorizaciji nacionalnih spomenika („Službeni glasnik BiH“, broj 82/19).

Za dobra koja ne ispunjavaju propisane kriterije za proglašenje nacionalnim spomenikom, Komisija donosi odluku kojom se utvrđuje da predloženo dobro ne ispunjava te kriterije (tzv. “negativne odluke”).

Odredbom člana 40. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika („Službeni glasnik BiH“, broj 47/16) utvrđeni su slučajevi u kojima Komisija može odlučiti o izmjeni ili dopuni ranije donesene odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom. Izmjene i dopune odluke u propisanim slučajevima donose se na način i prema postupku propisanim za donošenje odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

Komisija bez posebnog zahtjeva donosi i pojedinačne konačne odluke o proglašenju nacionalnim spomenikom za sva dobra koja se nalaze na Privremenoj listi nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 33/02), te

za njih provodi postupak predviđen članom V Aneksa 8. i Poslovníkom o radu Komisije.

Postupak za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom pokreće se na osnovu peticije – prijedloga za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom, koja se podnosi Komisiji u skladu sa članom V Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH. Komisija je utvrdila jedinstveni obrazac peticije prema vrsti dobra (pokretna i nepokretna dobra) i te obrasce objavila na službenoj web-stranici. Peticiju može podnijeti bilo koje pravno ili fizičko lice u Bosni Hercegovini.

Godišnji Plan odluka o proglašenju dobara nacionalnim spomenicima donosi se na osnovu Liste peticija i Privremene listu nacionalnih spomenika BiH, nakon čega se izrađuje prijedlog angažovanja saradnika i utvrđuju prioriteti za izradu odluka.

Za svaku pojedinačnu odluku, u postupku njene pripreme, vrši se prikupljanje arhivske, historijske i tehničke dokumentacije, prikupljanje stavova svih zainteresiranih strana, tehnička procjena stanja kulturnog dobra i tehnička i geodetska snimanja i dokumentiranje dobra, uvid u katastarsku i plansku dokumentaciju i upravne akte u općini na čijem se području predmetno dobro nalazi. Odluka sa obrazloženjem i pratećom dokumentacijom je rezultat istraživačkog i stručnog rada stručnog osoblja Komisije i predstavlja osnovni element zaštite spomenika.

Komisija donosi sljedeće odluke:

- odluke o proglašenju dobara nacionalnim spomenikom,
- odluke kojima se utvrđuje da predložena dobra ne ispunjavaju kriterije za proglašenje nacionalnim spomenicima i
- odluke kojima se ranije donesene odluke mijenjaju, dopunjavaju, ispravljaju ili ukidaju.

Odluke se usvajaju na sjednicama Komisije, ispravljaju prema zaključcima sa sjednice, lektorišu, objavljuju (dispozitiv) u „Službenom glasniku BiH“ i na službenoj web stranici Komisije (kompletna odluka), arhiviraju u Arhivi i Bibliotečko-dokumentacionom centru Komisije. Nakon objave u „Službenom glasniku BiH“, Komisija podnosi zahtjeve nadležnim općinskim sudovima u Federaciji BiH, ili drugim nadležnim organima (područne jedinice Republičke uprave za geodetska i imovinsko pravna pitanja RS), za upis zabilježbe o nepokretnim nacionalnim spomenicima u zemljišne knjige i preduzima aktivnosti na otklanjanju nedostataka kada upis zabilježbi u zemljišne knjige nije proveden.

Prema zakonima o provedbi odluka Komisije, odgovornost za provođenje odluka Komisije imaju entitetske vlade i Vlada Brčko distrikta i njihove institucije nadležne za prostorno uređenje, zaštitu naslijeđa, inspeksijske poslove i dr. Entiteti su dužni da, putem svojih organa, ulože sve napore da osiguraju finansijske, administrativne, tehničke, naučne i pravne uslove za zaštitu, očuvanje, prezentaciju i rehabilitaciju nacionalnih spomenika. Oštećenje ili uništenje nacionalnog spomenika predstavlja krivično djelo u skladu sa važećim krivičnim zakonima (u RS, FBiH, BD).

Praćenje implementacije odluka

Komisija prati implementaciju odluka za nacionalne spomenike, te provodi sljedeće aktivnosti:

- Na zahtjev fizičkih ili pravnih lica daje stručna mišljenja i stavove vezane za tumačenje odluka, kao i stručno mišljenje o usklađenosti projektne dokumentacije za izvođenje radova sa propisanim mjerama zaštite iz odluka Komisije;
- Učestvuje u radu stručnih timova koje obrazuju druge institucije na svim nivoima u BiH (Savjeti regulacionih planova za Blagaj i Počitelj, i dr.);
- Za nacionalne spomenike koji su prioritet za rehabilitaciju, Komisija entitetskim vladama dostavlja zahtjeve za finansijsku podršku;
- Predlaže relevantnim institucijama mjere i aktivnosti na boljem provođenju odluka i preporuka iz međunarodnih konvencija i drugih dokumenata iz oblasti zaštite kulturnog naslijeđa.

Obilježavanje nacionalnih spomenika

Komisija je obavezna da utvrdi tehničke uslove za izradu i postavljanje informacione table sa osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom. U budžetu Komisije do sada nisu bila osigurana sredstva za izradu i postavljanje informacionih tabli. Prema zahtjevima vlasnika, korisnika i lokalnih vlasti, Komisija utvrđuje tekst, grafičke priloge, izgled i materijalizaciju informacionih tabli i dostavlja vlasnicima, korisnicima i lokalnim vlastima, uz zahtjev da osiguraju uslove za izradu i postavljanje takvih tabli.

Spomenici u opasnosti

Komisija prati i razmatra stanje i aktivnosti u vezi sa nacionalnim spomenicima ugroženim nezakonitom izgradnjom, nestručnom rekonstrukcijom, neodržavanjem ili nekim drugim vidom destrukcije. Komisija vodi Listu ugroženih spomenika za koje je neophodno provesti hitne mjere zaštite da bi se spriječilo njihovo uništenje. U konkretnim slučajevima Komisija obavještava nadležne entitetske i druge organe o ugroženosti spomenika, te predlaže mjere zaštite u skladu sa zakonom i odlukama Komisije.

Monitoring stanja spomenika

Redovni pregled općeg stanja očuvanosti nacionalnog spomenika i njegovih vrijednosti i značaja obavlja se u okviru monitoringa – praćenja provođenja odluka Komisije i stanja u zaštićenom prostoru, a vrši se prema Obrascu za monitoring, odnosno monitoring izvještaju. Dokumentacija nastala u procesu monitoringa predstavlja sastavni dio izvještaja o monitoringu.

Komisija posebno prati stanje nacionalnih spomenika upisanih na Listu svjetskog naslijeđa UNESCO-a (Stari most i Stari grad Mostar, Most Mehmed paše Sokolovića u Višegradu, Stećci srednjovjekovni nadgrobni spomenici – 28 nekropola iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore i Hrvatske) i Tentativnu listu svjetskog naslijeđa (Stolac, Počitelj, Blagaj, Jajce, Sarajevo i Jevrejsko groblje u Sarajevu).

Saradnja sa institucijama u BiH

U cilju vršenja nadzora, odnosno praćenja provođenja utvrđenih mjera zaštite nacionalnih spomenika, Komisija uspostavlja saradnju sa nadležnim institucijama i tijelima za zaštitu naslijeđa na entitetskom ili nekom drugom nivou, predstavnicima lokalne zajednice i drugim zainteresiranim fizičkim i pravnim licima.

Komisija, kroz svoj redovan rad, nastoji biti u kontaktu sa nadležnim institucijama za zaštitu naslijeđa na svim nivoima vlasti, kako bi na vrijeme bila upoznata sa planiranim intervencijama na nacionalnom spomeniku ili u njegovom zaštitnom pojasu, odnosno da bi na vrijeme, prije planiranja ili provođenja intervencije, upoznala druge institucije, nivoe vlasti ili investitore o mjerama zaštite i mogućim dozvoljenim intervencijama na nacionalnim spomenicima ili u njihovom zaštitnom pojasu. Saradnja institucija i tijela na svim nivoima vlasti je nužna kako bi se očuvale vrijednosti naslijeđa te omogućio ispravan i održiv razvoj. Iz tog razloga Komisija osigurava savjetodavnu pomoć svim zainteresiranim stranama, investitorima, lokalnoj zajednici i ostalim institucijama.

Indikator: broj pripremljenih prijedloga odluka (pozitivne, negativne, izmjene i dopune, ispravke i odluke o ukidanju ranije donesenih odluka)

Indikator: broj donesenih odluka (pozitivne, negativne, izmjene i dopune, ispravke i odluke o ukidanju ranije donesenih odluka)

Za nacionalne spomenike koji su prioritet za rehabilitaciju, Komisija provodi sljedeće aktivnosti:

- Priprema prijedloge projekata zaštite spomenika (aplikacije) i dostavlja ih međunarodnim subjektima sa zahtjevom za osiguranje sredstava za njihovu rehabilitaciju;
- Priprema nominaciju najugroženijih spomenika za upis na Listu 100 najugroženijih dobara u svijetu koju vodi World Monument Watch, u cilju osiguranja finansijskih uslova za njihovu rehabilitaciju.

Indikator: broj pripremljenih aplikacija projekata i nominacija

Projekat 1.2. Rehabilitacija nacionalnih spomenika

Projekat se realizira donacijama iz stranih i domaćih izvora. Realizacija ovog projekta doprinosi rehabilitaciji nacionalnih spomenika, njihovom integrisanju u razvojne planove, kao i prepoznavanju značaja naslijeđa u BiH i potrebi njegove zaštite kod međunarodne i domaće javnosti. Projekat se implementira u skladu sa ugovorima sklopljenim sa donatorima, Pravilnikom o aktivnostima Komisije vezanim za međunarodnu saradnju i zakonskim propisima u BiH.

Indikator: broj projekata i nominacija

Poglavlje 5: Resursi i kapaciteti potrebni za postizanje ciljeva

5.1. Sastav Komisije

Na osnovu člana II stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH i člana 5. Odluke o Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", br. 1/02, 10/02, 42/16 i 50/17), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine donijelo je, na 104. vanrednoj sjednici održanoj 2. februara 2021. godine, Odluku o imenovanju članova Komisije: Faruka Kapidžića, Anđeline Ošap Gaćanović i Zorana Mikulića. Odluka je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 9/21.

Predsjedništvo BiH donijelo je, na 25. sjednici održanoj 25. marta 2016. godine, Odluku o razrješenju međunarodnih članova Komisije: prof. dr. Zeynep Ahunbay i prof. dr. Martin Cherry. Na istoj sjednici Predsjedništvo je donijelo Odluku o dopuni Odluke o Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", broj 42/16), kojom je u članu 7. utvrđeno da Komisija usvaja opće akte sa tri glasa – konsenzusom domaćih članova.

Na osnovu člana 5. stav 4. Odluke Predsjedništva Bosne i Hercegovine o Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika, sva tri člana Komisije zasnovala su radni odnos u Komisiji, počev od februara 2021. godine.

Stručne i administrativne poslove za Komisiju obavlja Sekretarijat, koje sačinjava stručno i kompetentno osoblje i to za: graditeljsko naslijeđe, arheološko naslijeđe, pokretno naslijeđe, pravne poslove (pravna zaštita nacionalnih spomenika i opći poslovi), finansijske poslove, bibliotečke poslove, poslove odnosa sa javnošću i tehničku koordinaciju.

Izvršni funkcioner organizira i rukovodi radom Sekretarijata.

Prema važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji Komisije, koji je stupio na snagu 01.02.2017. godine, nakon pribavljanja saglasnosti Predsjedništva Bosne i Hercegovine, za izvršavanje poslova i zadataka iz nadležnosti Komisije utvrđeno je 21 radno mjesto (36 izvršilaca), od čega su 3 radna mjesta imenovanih lica (7 izvršilaca), 2 rukovodeća radna mjesta (2 izvršioca), 11 službeničkih radnih mjesta (21 izvršilac) i 5 zaposleničkih radnih mjesta (6 izvršilaca).

Potrebni kapaciteti

Komisija, po potrebi, angažira stručnjake raznih profila na osnovu ugovora o djelu, autorskog ugovora ili ugovora o privremenim i povremenim poslovima (islamska, hebrejska epigrafika, staroslavenski natpisi i tekstovi, kulturna geografija i pejzažni arhitekti, prirodne nauke i dr.) za potrebe izrade odluka; saradnika za obavljanje poslova tehničkih snimanja objekata, rada na projektima i dr.

Zaposleni u Komisiji uključeni su u program obuke državnih službenika koju organizuje Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine u sklopu Projekta izgradnje kapaciteta državnih službenika na nivou BiH. Pored toga, obuke provode Direkcija za evropske integracije i Ministarstvo finansija i trezora BiH u domenu primjene konkretnih metoda i procesnih tehnika.

Rad na zaštiti naslijeđa i primjena preporuka međunarodnih konvencija zahtijeva stalna usavršavanja i edukaciju, te je potrebno osigurati uslove za usavršavanje zaposlenih stručnjaka i osposobljavanje novouposlenih na edukacijama koje provode međunarodne stručne organizacije (ICCROM, UNESCO, ICOMOS).

5.2. Prostorije i radni uslovi

Od septembra 2015. godine sjedište Komisije je u Sarajevu, Maršala Tita 9a, u Zgradi zajedničkih institucija Bosne i Hercegovine.

Na osnovu člana 4. stav (2) Poslovnika o radu, Komisija je donijela Odluku o uspostavljanju ureda Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika u Banjoj Luci i

Mostaru, broj 04.1-02.14-33/17-8 od 17.07.2017. godine.

Ured Komisije u Banjoj Luci je počeo sa radom 20.07.2017. godine, na osnovu Ugovora o zakupu poslovnih prostorija, zaključenog 19.07.2017. godine sa GP "Krajina" a.d. Banja Luka, broj 01.3-16.4-122/17-3.

Ured Komisije u Mostaru je počeo sa radom 01.10.2017. godine, na osnovu Ugovora o zakupu poslovnih prostorija, zaključenog 27.09.2017. godine sa Gradom Mostarom, broj 03-16.4-131/17-1.

Potrebni resursi

U narednom periodu potrebno je osigurati dodatne kancelarije za potrebe novog zapošljavanja, te kuhinju, dnevni boravak, mokre čvorove, biblioteku i dokumentacioni centar koji je na usluzi vanjskim korisnicima, salu za sastanke i press konferencije, arhivski depo i server sobu.

5.3. Oprema

Komisija ima dva servera, 33 kompjutera i 11 laptopa. Svi kompjuteri su spojeni na domenu Vijeća ministara BiH (vm.gov.ba), odnosno nalaze se u sistemu e-vlade. Operativni sistem (Windows 10 Enterprise) na svim kompjuterima je licenciran, kao i Microsoft Office programi. Antivirusna zaštita osigurana je preko e-vlade. Komisija posjeduje printere, kopir aparate i skenere.

Potrebno je nabaviti noviju kompjutersku opremu jer je prosječna starost trenutne opreme preko 6 godina i softver (AutoCAD, Photoshop, Adobe Acrobat Standard, CorelDRAW i sl.).

Komisija ima dva službena vozila: terensko vozilo Mahindra i putničko vozilo Škoda Octavia. Putničko vozilo je nabavljeno 2007. godine, prešlo je veliki broj kilometara i potrebna su značajna sredstva za održavanje i opravku, pa je planirana prodaja tog vozila putem licitacije u 2021. godini.

5.4. Upravljanje i harmonizacija poslovanja

U cilju postizanja usklađenosti poslovanja sa reformom javne uprave koja se provodi u BiH, Komisija vrši izmjene postojećih i donošenje novih internih akata.

Upravljački poslovi uključuju izradu strateških i planskih dokumenata, interne kontrole i procedure, organizaciju i koordinaciju poslovanja, izvještavanja i dr.

Kancelarijsko poslovanje obavlja se u skladu sa Uputstvom o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 30/15) i Uputstvom o izmjenama i dopunama Uputstva o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 7/16).

Arhiviranje se obavlja u skladu sa Zakonom o arhivskoj građi i Arhivu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 16/01), Pravilnikom o zaštiti i čuvanju arhivske građe u Arhivu Bosne i Hercegovine i registraturne građe u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 10/03) i Uputstvom o arhivskoj knjizi, čuvanju registraturne i arhivske građe i primopredaji arhivske građe između

ministarstava, službi, institucija i drugih tijela Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Arhiva Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 16/06).

Bibliotečko poslovanje vodi se u skladu Zakonom o bibliotečkoj djelatnosti („Sl. glasnik BiH“ br. 97/05), Zakonom o autorskom i srodnim pravima („Sl. glasnik BiH“, broj 63/10) i Zakonom o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06 i 76/11).

Finansijsko poslovanje vodi se u skladu sa zakonskim okvirom i smjernicama Ministarstva finansija i trezora BiH i Ureda za reviziju.

U cilju efikasnijeg upravljanja Komisija je u 2020. godini donijela sljedeće interne akte:

- Okvirni plan za krizno komuniciranje Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, broj 10-7.4-41/20-5 od 29.01.2020. godine;
- Lista neposredno nadređenih i njihovih pretpostavljenih u postupku ocjenjivanja rada državnih službenika i zaposlenika u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika broj 04.1-07.2-57/20-1 od 17.02.2020. godine;
- Rješenje o obrazovanju Radne grupe i imenovanju koordinatora za izradu srednjoročnih planova rada Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, broj 04.1-7.2-57/20-7 od 17.03.2020. godine
- Odluka o utvrđivanju režima rada u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika dok traje opasnost od zaraze virusom Covid 19, broj 04.1-2.14-68/20-1 od 17.03.2020. godine;
- Izvještaj o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika u 2019. godini, broj 13-2.14-68/20-2 od 29.04.2020. godine;
- Pravilnik o popisu imovine, potraživanja i obaveza Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, broj 04.1-2.14-68/20-3 od 13.05.2020. godine;
- Izmjene i dopune Poslovnika o radu Komisije, broj 04.1-2.14-68/20-7 od 18.06.2020. godine;
- Izmjene i dopune Pravilnika o radnom vremenu, odmorima i odsustvima u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika, broj 04.1-2.14-68/20-9 od 20.07.2020. godine;
- Odluka o imenovanju članova radne grupe za razvoj i uvođenje CAF modela upravljanja kvalitetom u Komisiji, broj 13-7.2-57/20-21 od 21.07.2020.
- Plan rada Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika za 2021. godinu, broj 13-07.4-41/20-25 od 28.08.2020;
- Plan organizacije rada Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika u uslovima pandemije COVID – 19, broj 10-7.4-41/20-23 od 14.08.2020. godine;
- Akcioni plan za prevenciju korupcije institucija BiH za vrijeme trajanja pandemije Covid 19, broj 11-2.14-68/20-13 od 28.08.2020.
- Odluka o politici nulte tolerancije prema djelima seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola, broj 08.1-2.14-68/20-14 od 09.09.2020.

5.5. Harmonizacija zaštite naslijeđa sa EU praksama

Od osnivanja, Komisija se u svom radu oslanjala na međunarodne standarde u smislu zaštite i proglašenja dobara nacionalnim spomenicima. Proces donošenja odluka, dokumentiranja, mjera zaštite i terminologija počiva na preporukama

međunarodnih konvencija, povelja i odluka (UNESCO, ICOMOS, ICCROM, ICOM, Vijeće Evrope itd.).

Poglavlje 6: Okvir za praćenje provođenja plana i evaluaciju rezultata

Definisanje ključnih pokazatelja

Ključni pokazatelj uspješnosti programa Zaštite i rehabilitacije nacionalnih spomenika je ostvarenje operativnog cilja (Integrisana zaštita nacionalnih spomenika) koji se provodi kroz dva projekta:

Projekat 1.1. Zaštita nacionalnih spomenika

Indikator: broj pripremljenih prijedloga odluka (pozitivne, negativne, izmjene i dopune, ispravke i odluke o ukidanju ranije donesenih odluka)

Indikator: broj donesenih odluka (pozitivne, negativne, izmjene i dopune, ispravke i odluke o ukidanju ranije donesenih odluka)

Indikator: broj pripremljenih aplikacija projekata i nominacija

Projekat 1.2. Rehabilitacija nacionalnih spomenika

Indikator: broj projekata i nominacija

Metodi za prikupljanje informacija o pokazateljima

Pokazatelji se mogu pratiti kroz godišnje izvještaje o radu Komisije, na službenoj web stranici Komisije, u „Službenom glasniku BiH“ i web aplikaciji za vođenje kancelarijskog poslovanja.

Metodologija prikupljanja informacija o pokazateljima temelji se na:

- godišnjim izvještajima o radu Komisije;
- redovitom praćenju i ažuriranju informacija o upisu zabilježbe o nepokretnim nacionalnim spomenicima u zemljišne knjige; o objavljenim odlukama u „Službenom glasniku BiH“ i na web stranici Komisije, o osiguranim fondovima za spomenike;
- web aplikaciji za vođenje kancelarijskog poslovanja;
- evidentiranju tehničko-stručne pomoći pružene vlasnicima i korisnicima spomenika i nadležnim institucijama.

Izvršni funkcioner

Mirzah Fočo

PRILOG 1. Akcioni plan Srednjoročnog plana rada institucije

PRILOG 2: Pregled zakona, drugih propisa i razvojno-investicionih projekata/programa predviđenih Srednjoročnim planom rada institucije

Broj: 13-7.4-24/21-25

Sarajevo, 05.07.2021. godine